

Protokoll fra møte i Faggruppen for ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi i VKM, tirsdag 05.02.08 kl. 11.30-15.30

Deltakere

Fra Faggruppen for ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi:

Margaretha Haugen (leder), Lene Frost Andersen, Wenche Frølich, Ragnhild Halvorsen, Helle Margrete Meltzer og Jan Erik Paulsen

Meldt frafall:

Livar Frøyland og Judith Narvhus

Observatører:

Lars Johansson (Sosial- og helsedirektoratet, avd. for ernæring) og Svanhild Vaskinn (Mattilsynet)

Fra sekretariatet til VKM:

Bente Mangschou (Ref.)

1 Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Leder for faggruppen, Margaretha Haugen ønsket velkommen til møtet i Faggruppen for ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi.

Ingen erklærte seg inhabile på møtet.

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Møteinnkallelse og dagsorden ble godkjent.

3 Oppfølging av saker fra forrige møte

Årsplan for de ulike faggruppene for 2008 skal betraktes som interne dokumenter i motsetning til årsplanene for Hovedkomiteen og sekretariatet.

4 Orientering fra møte i Hovedkomiteen

Margaretha Haugen orienterte fra møte i Hovedkomiteen 24.01.08. Saksfremlegg på møtet i Hovedkomiteen om kreditering av arbeid i VKM initiert av faggruppe 7 ble gjennomgått på

møtet. I saksfremlegget er det foreslått noen mulige alternative måter å øke krediteringen for VKM-arbeid. Det ble kommentert at forskere ikke får kredit for abstracts, og at det er lite sannsynlig at Pubmed vil inngå avtaler om automatisk publisering av disse. Det bør være et mål for medlemmene å publisere artikler fra større vurderinger. Sekretariatet vil undersøke hvordan man løser kreditering av eksperter i lignende ekspertpaneler i andre nordiske land.

5 Saker som ble behandlet på møtet

Guidelines for use of nutritional claims – definisjon av fiber

Mattilsynet hadde i forbindelse med møtet i Codex Committee for Nutrition and Foods for Special Dietary Uses (CCNFSDU) i november 2007 innhentet synspunkter fra Sosial- og helsedirektoratet, Avdeling for ernæring og VKM på Codex definisjon av fiber.

Problemstillingene knyttet til diskusjonen om definisjon av fiber er mange og sammensatte, og prosessen i Codex har vært uoversiktlig. Flere delegater på Codex-møtet ga også uttrykk for dette. Resultatet fra Codex-møtet i november var at utkast til standarden *Guidelines for use of nutritional claims – definition of fibre* ble ført tilbake til Step 6, og at medlemslandene derfor blir gitt anledning til å kommentere standarden på nytt.

Innspillene Mattilsynet fikk fra Sosial- og helsedirektoratet og VKM var ikke sammenfallende, og Mattilsynet har orientert om at de vil nedsette en arbeidsgruppe i løpet av våren. I tillegg har britiske myndigheter orientert om at det nå nylig er nedsatt en ekspertgruppe i Storbritannia som skal se på det vitenskapelige grunnlaget for ulike definisjoner for fiber. Arbeidet fra denne ekspertgruppen forventes å være slutført i løpet av sommeren 2008.

Faggruppen diskuterte ulike argumenter for de to ulike alternative definisjoner for fiber/kostfiber i Codex med særlig vekt på vitenskapelig dokumentasjon for de helsemessige aspektene, og hvilket av forslagene som best vil ivareta de dokumenterte sammenhengene mellom fiber og helse. Faggruppen diskuterte også analysemetoder for fiber samt ulike råstoffer brukt som fiberkilder i mat og drikke i dag.

Faggruppen foreslår at Mattilsynet nedsetter en nordisk arbeidsgruppe som kan arbeide videre med definisjon for fiber i Codex.

Etisk problem i Faggruppe 7

Opprinnelig var det planlagt å avholde et seminar høsten 2008 for å belyse dilemma faggrupped medlemme opplever i forbindelse med risikovurdering av en rekke enkeltprodukter som for eksempel ny mat og berikning. På grunn av stor arbeidsbelastning på medlemmene i arbeidsgruppen besluttet faggruppen å utsette seminaret til 2009. I stedet vil det bli arrangert en workshop med Faggruppe 7 og andre relevante inviterte fra ulike miljøer utenfor VKM.

Vurdering av fastsettelse av maksimumsgrenser for mineraler og sporstoffer uten fastsatt Tolerable Upper Intake Level (UL)

VKM har mottatt en forespørsel fra Mattilsynet om fastsettelse av øvre trygge grenser for natrium, klorid, kalium, fosfor, nikkell, tinn, vanadium og silisium i kosttilskudd og berikede matvarer. Mattilsynet orienterte om at Kommisjonen selv, og flere medlemsland hadde gitt uttrykk for at det er selvmotsigende at natrium (og klorid) skal kunne inngå i kosttilskudd samtidig som at man forsøker å redusere inntaket av salt i befolkningen. På grunn av kort svarfrist besluttet faggruppen derfor å prioritere de andre stoffene.

Faggruppen bemerket at ingen av stoffene er essensielle for mennesker, og at flere av stoffene er toksiske i relativt små doser. Faggruppen anser derfor at disse stoffene ikke bør tilsettes til mat eller inngå i kosttilskudd.

Nikkel, tinn, vanadium og silisium er ikke inkludert i EUs positivliste i kosttilkuddsforordningen eller berikningsforordningen. Faggruppen vil gi Mattilsynet et tilsvar på hvorfor disse ikke bør inkluderes i positivlistene.

Retningslinjer for risikoanalyse i Codex

Denne saken vil bli drøftet på neste møte i faggruppen.

Tiltak for å øke vitamin D-status

Sosial- og helsedirektoratet ønsker å anbefale økt tilsetning av vitamin D i flere matvarer enn det som har vært tillatt fram til nå. VKM tar dette til etterretning, men vil undersøke hvilken betydning en slik mer-berikning vil få for ulike aldersgrupper i befolkningen. På oppdrag fra Mattilsynet utarbeidet VKM en såkalt berikningsmodell. I denne modellen er det en forutsetning at kun 25% av det totale energiinntaket skal komme fra berikede matvarer. Leder for faggruppen og sekretariatet vil gjøre beregninger før neste møte i faggruppen.

Status for øvrige saker i faggruppen

Vurdering av næringsstoffsammensetning i VLCD-produkter

VKM har mottatt en forespørsel fra Mattilsynet, og er bedt om å foreslå minimums- og maksimumsgrenser for innholdet av fett, protein, karbohydrater, vitaminer og mineraler i VLCD-produkter (very-low-calorie-diets), og om VLCD-produkter anses å være egnet til bruk i behandling av type 2 diabetes.

Arbeidet har ikke kommet i gang ettersom det har vært vanskelig å få eksperter med i ad hoc-gruppen innenfor fristen fastsatt fra Mattilsynet. Oppgaven må anses å være omfattende. Sekretariatet undersøker muligheten for å få utsatt svarfristen, eller eventuelt begrense oppgaven.

Vurdering av morsmelkerstatning med delvis hydrolysert protein

VKM har mottatt en bestilling fra Mattilsynet med spørsmål om hvilke risiki som er forbundet med å erstatte helprotein morsmelkerstatning med morsmelkerstatning basert på delvis hydrolyserte proteiner, og om det eventuelt vil representere en risiko for barn under 1 år med melkeallergi å bruke morsmelkerstatning med delvis hydrolyserte proteiner. VKM er også blitt bedt om å redegjøre for om morsmelkerstatning som er basert på delvis hydrolysert protein gi redusert risiko for allergi mot kumelksprotein.

Ad hoc-gruppen har hatt to møter, og er så vidt kommet i gang med arbeidet. Det blir problematisk å overholde fristen til Mattilsynet 15. mars. Mattilsynets observatør vil undersøke om det er mulig å få utsatt fristen noe.

Vurdering av probiotika blant inneliggende pasienter

Det er nedsatt en *ad hoc*-gruppe som skal vurdere bruk av probiotika blant inneliggende pasienter. *Ad hoc*-gruppen er godt i gang med arbeidet. Faggruppe 7 vil få utkast til rapport til gjennomlesing før rapporten ferdigstilles. Fristen for svar til Mattilsynet er satt til 1. juni 2008.

Samvirkende toksiske effekter i blanding

Rapporten for samvirkende toksiske effekter i blanding ble godkjent på møtet i Hovedkomiteen i januar. Rapporten vil bli sendt til medlemmene i faggruppen så fort den er trykket.

6 Møter o.a. av felles interesse

Det er nedsatt en *ad hoc*-gruppe under faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk som skal vurdere hvorvidt sensibilisering fra kosmetikk må være å betrakte som en helsefare.

1.-4. juni er det Nordisk ernæringskonferanse i København.

Sosial- og helsedirektoratet ved Lars Johansson deltok på møte i EU om salt i kosten. Alle medlemslandene mente at saltreduksjon ville gi positiv helse respons.

7 Eventuelt

Utkast til forskrift om berikning er på høring. Det var liten tid til å diskutere denne saken, men faggruppen bemerket at positivlisten over tillatte forbindelser har mange mangler. Dette er spilt inn til Mattilsynet flere ganger tidligere også. Faggruppen mente også at Mattilsynet bør kreve opplysninger om både tilsatte næringsstoffer og naturlig forekommende næringsstoffer, jf § om meldeplikt i utkastet.

8 Fastsettelse av nye møtedatoer

Neste møte i faggruppen vil bli 22. april kl. 10.00 – 15.00.